Ч. 107 Середа 14 (26) мая 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

Обструкция без кінця.

Вчерашнє засїданє Палати послів було хиба лиш новим поправним виданем послїдного. Опозиция зробила ще більшу бучу, як були всї попередні. Перед засїданем стала ся була ще прикра подія: президент Катрайн занедужав нагло в своїм бюрі в Палатї послів; зімлїв і аж по хвили прийшов знов до себе. Першої помочи уділили єму посли Яросевич, Відерсперґ і Двожак. Занедужанє було легке. Катрайн вже від давна терпить на якусь недугу серця, котра наслїдком послїдних подій в парляментї ще збільшила ся.

Провід в Палатї обняв був пос. Абрагамович. Коли відчитано петицию міста Ґраца против розпоряджень язикових, поставив пос. Гохенбурґер внесенє, щоби петицию ту вписано до протоколу. Таких петиций наспіло 234, а лївиця стала домагати ся, щоби кожду петицию відчитувано окремо, щоби над кождою голосовано поіменно і щоби перед кождим голосованем була перерва на 10 мінут. Засїданє тягнуло ся аж до 5 год. по полудни досить спокійно. Аж коли пос. Кайцль поставив внесенє, щоби не робити перерви по кождім читаню петиций, настала страшенна буча. Крик, гук і стук були так великі, що не можна було і слова зрозуміти. Більшість була за внесенем, опозиция протестувала а коли віцепрезидент подав до відомости, що внесенє Кайцля принято, настали сцени, яких ще парлямент віденьский не видів. Посли стали бити кулаками в лавки, скочили одні до других, ганьбили себе найпоганїйшими словами, антисеміти і социялїсти о волос що не побили ся, кидано книжками і паперами. Коли по перерві настав трохи спокій, відчитано кілька інтерпеляций, а іменно: інтерпеляцию пос. Окуневского в справі поступовання при виборах в самбірскім повітї; інтерпеляцию пос. Вахнянина в справі запомоги для вдовиць і сиріт по гр. кат. сьвященниках; пос. Габермана, — длячого правительство утрудняє закладанє кас Райфайзена. Пос. Вінковский ставив внесенє в справі платнї учителїв народних, а пос. о. Таничкевич в справі закона о управненю народностий.

Промова п. Барвіньского

в адресовій комісиї дня 19-го мая 1897 року.

(Дальше.)

А тепер перейду на инше поле, а іменно национально-політичне. Щоби відповісти бажаню престольної річи, що народні суперечности не повинні мутити нарад і рішень численних і важних економічних і социяльно-політичних задач, мусять бути ті суперечности вирівнані. Австрия однак же не є одноцїльною народною державою, а державою зложеною з народностий (национальностий), союзом ріжних країв і королївств, в котрих по-дві, або й по три народности жиє побіч себе або поміж собою. Питанє национальне є отже від розбудженя национальної сьвідомости поміж ріжними народами нашої держави осередком, около котрого обертає ся вся внутрішна полїтика, а позаяк питанє национальне не дасть ся відділити від язикового, то язикова суперечка, борба о права язикові творять головний зміст внутрішної полїтичної історії австрийскої в добі конституцийній. Нї оден нарід нашої монархії не є так могучий, щоби міг инші винародовити і надати державі своє народне пятно; навпаки поодинокі народности держать поміж собою менше більше рівновагу а позаяк кожда є рівноважним чинником в нашім житю державнім, то власний інтерес наказує Австрії бути рівно справедливою для всіх народностий. Та етична ідея справедливости повинна передувати в нашій конституциї і повинна бути переведена. Ту гарну ідею витичило собі навіть теперішнє правительство яко цїль. І справдї булоб се подією великої досяглости політичної, колиб та ідея етична була переведена. Один знаменитий муж державний висловив ся, що колиб не було Австриї, требаб єї винайти. І дійстно є Австрия конечним політичним твором, котрий має не тільки місцеве, але велике европейске значінє, бути для славяньских народів посередником західної культури, а з огляду на полудневий схід Европи удержувати політичну рівновагу.

Однак се велике значінє має Австрия лише так довго, як довго опирає ся на тій етичній точцї тяжести. Скоро пересуне ту точку тяжести в оден або другий бік, в користь одної або другої народности, тратить рівновагу а сей політично дуже важний і национально ріжнородний твір може розпасти ся.

Та етична ідея справедливости найшла

13)

Крета і Македонія.

(Дальше).

VII.

На „Інаетї“ до Спінальонґи. — Кріпость на острові. — Турецкі жалї. — Сітія і нужда в містї. — Кретийскі різуни. — Поміч Европи і єї бльокада. — Всхідне побереже Крети і Гієрапетра.

Ще в марті були на Кретї турецкі залоги крім в таких містах як Канеа, Суда, Ретімно і Кандия, також і в Спінальонзї, Сітії, Гієрапетрі, а на заходї острова в Ґрабузї і Кісамо. Від середини острова були всї ті місцевости так замкнені кретийскими повстанцями, що не можна було нїяк до них дістати ся і треба було довозити поживу як залозї так і жителям морем. Службу сю сповняв старий турецкий корабель „Інаєт“. Звідки роздобули Турки сей корабель годї знати. По єго будові видко лиш то, що єго уживали колись в іщпаньскій кольоніяльній службі. Опісля був єго властителем австро-угорский Льойд а пізнїйше турецке товариство „Махсусех“, котре позичило єго адміралїциї. Капітаном сего корабля єсть молодий Турок, котрий учив ся своєї службы корабельної в Анґлії. На „Інаєтї“ видко ще доси слїди давної єго сьвітлости і він був мабуть добре уладжений, бо ще й тепер єсть на нім електричне осьвітленє, але машина вже до нїчого і не можна на ню спустити ся. Корабель іде поволи вздовж кретийского побережа і робить всего лиш 8 морских миль на годину. Денеде показують ся малі грецкі судна вітрилові та дивлять ся на „Інаєт“ не без підозріня, бо корабель сей має дві пушки Крупа і двайцять мужа залоги, узброєних в карабіни Henri-Martini з достаточним запасом муниції. Тончі-чауш (підофіцир від артилериї) розповідає з гордостию, як то він стріляв із тих пушок на повстанцїв коло Кісамос та розігнав їх кількома вистрілами. „Інаєт“ везе провіянт залогам на всході.

Старе гнїздо морских розбишаків Кандия, — Араби звуть єї Рабт-ел-Хандак — лежить вже поза нами. На лїво лишають ся заячі острови Тавшан Адаляр, пусті і голі та порепані скали, що вистають з моря. Побереже Крети представляє тут хороший образ горбів і долин, що ідуть на переміну одні за другими. Долини зеленїють ся і красують ся цьвітами. Проміне весняного сонця спочиває на буйних левадах, а з поза темних оливних садів показують ся білі хати сїл. Вершки гір вкривають мрака і хмари, а понад всї піднимає ся вкритий снїгом вершок гори Іда, на котрім в старовинї перебували грецкі боги; нинї нема там вже для них місця. Пливемо дальше попри сторони, де колись в глубокій старинї стояли міста Херзонезос і Мілетос і допливаємо до клина Янніс, котрий стрімко спадаючою скалою вистає у море. На тім клипї стоїть мала лїхтарня морска, але тепер она не сьвітить в ночи; сторож, що в в нїй сидїв і запалював сьвітло, утїк, коли вибухла ворохобня. Тепер повстанцї стоять тут на вартї. Попід сам клин завертає корабель на полудне до широкого заливу Мірабеля.

Гори перед нами щезають і ледви що лиш синїють ся, а показують ся темні зарисп кількох маленьких островів. Незадовго показує ся і вузонький залив Спінальонґа. При в'їздї розглядаємо ся осторожно по горбах на побережу, на котрих ще перед кількома днями стояли пушки проводиря кретийских ворохбинів Коракоса та сипали ґранатами і шрапнелями на місточко Спінальонґа на острові. Нинї можна лиш зрідка де почути вистріл з карабіна, а що межи островом а побережем стоять два европейскі кораблї воєнні, то нема обави і „Інаєт“ стає тут. Зараз — бо такий тепер звичай на Кретї — являє ся чужий офіцир від маринарки на нашім корабли і ревідує єго. Розповідають собі новину; Европа хоче Крету бльокувати, повстанцї під проводом Коракоса забрали ся, а европейскі кораблї, два хороші торпедовцї, француский і анґлїйский боронять кріпости на острові від дальших нападів, підозрінї грецкі судна крутять ся недалеко острова, в містї не стає поживи, чужим морякам скучно в самотнім заливі і т. д.

Перед нами лежить малий остров, скала серед моря, на котрої вершку венецка твердиня обведена доокола мурами, що походять по части з часів венецких, по части з турецких. Межи мурами а твердинею стоять як би поприлїплювані до скали, хатки. Анї дерева, анї хоч би якого корчика нїгде не видко. Многі пушки, що виглядають з отворів в мурах, надають тій малій кріпости таки досить страшний вигляд;

ясний і означений вираз вже від трийцяти літ в австрийскій конституциї в признанім засновку национальноï рівности. Від трийцяти літ маємо часто згадуваний XIX артикул основних законів, котрий звучить зовсім ясно і виразно: *Всї народи* в державі є *рівноправні*, а кождий нарід має *ненарушиме* право на бережене і плекане своєї народности і мови. — *Рівноправність всїх* в краях уживаних *язиків* в школї, урядї і публичнім житю є державою *признана*".

Належне признане сего засновку рівноправности в Австриї є не тільно домаганем справедливости, але також вимогою розуму державного, а для переведеня і береженя сего можемо найти приклади і відповідне поучене в чужих державах н. пр. в сусїдній Швайцариї (де побіч себе мирно жиють Нїмцї, Французи й Італїянцї). Але наслїдком пристрасного засліпленя народних партий в Австриї на жаль стратили они здібність, щоби рішити спокійно і без пересуду питане язикове а з тим і питане национальне.

Артикул XIX основних законів є на жаль у великій части лише на папері, а запорученими там национальними правами користують ся лише сильнїйші народности, котрі хотять мати певне верховодство, коли тимчасом з т. зв. меншостями национальними поступають або яко з менше вартними або їх зовсім не узнають і майоризують. Недавнож виразно сказав в каринтскім соймі оден нїмецко-национальний посол: Ми не узнаємо тут нїякої меншости национальної, ми зробимо те, що уважаємо потрібним".

Той сам артикул XIX законів основних постановляє вправдї, що кождий нарід „дістає *потрібні засоби* до виобразованя свого язика" і се мало би дїйстно велике значінє для культурного розвитку народностий, позаяк першим і найважнїйшим способом до духового і морального двигненя народности є неперечно плекане і свобідне образоване язика тогож народу.

Але й ті постанови артикулу XIX остають у великій части на папері; слабшим народностам або зовсім не подає ся потрібних засобів для плеканя і виобразованя їх язика і до двигненя їх народности; а робить ся дещо, ut aliquid fecisse videatur і се дуже красно мотивує ся, що се або то могло бути признано в міру потрібних фінансових засобів або відповідно дїйсній потребі.

Лихо єсть отже в тім, що закони основні, що артикул XIX тих законів або зовсім не виконують ся або виконують ся несправедливо.

З повним правом зазначує отже начерк до адреси, що „лише *обосторонним признанем* історичних і *природжених* прав австрийских народів у *всїх* краях і королївствах може наступити *национальний мир*", а яко спосіб до осягненя сеї цїли подає „справедливе переведене законно запорученої рівноправности всїх народностий в цїлім житю публичнім, в урядї і школї".

(Конець буде).

Новинки.

Львів дня 25-го мая 1897.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар удїлив примареви загального шпиталя краевого у Львові дрови Гр. Зембицкому титул професора. — Львівский ц. к. висший суд краєвий іменував авскультантами практикантантів суд.: Стан. Дидушиньского, Володисл. Кузиньского, Ів. Вислоцкого, Генр. Корженьовского, Тад. Потоцкого, Фр. Кратохвиля і аплїканта краєвого Видїлу Стан Зьолковского. — Президент висшого суду краєвого у Львові іменував ведучого книги ґрунтові при повітовім судї в Жовкві Апол. Кочерского ад'юнктом уряду книг ґрунтових при львівскім судї краєвім.

— **Перенесеня** Львівский висший суд краєвий переніс ведучого книги ґрунтові Ів. Свиджиньского з Ходорова до Жовкви, а Пос. Филяра зі Стрия до Ходорова.

— **Конкурс.** Видїл краєвий розписує конкурс на дві стипендиї по 250 зр. для тих, що хотять образувати ся на фахових дозорцїв ставових. Поданя треба вносити до дня 10 червня. Близші вісти в Видїлї краєвім.

— **Нові вибори** до рад повітових в Снятинї і Жидачеві розписало ц. к. Намістництво, а то: для громад сїльских на день 5 липня, для міст на 7 липня і для більшої посїлости на 8 липня.

— **Недїльний відпочинок.** Маґістрат міста Львова оголосив уже нові зміни в приписах Намістництва, що відносять ся до недїльного відпочинку і мають на цїли управильнене его. Після 1-ого § у тих приписів, праця в недїлю є дозволена: 1) Пекарям до години 10-ої рано, а потім від 10-ої у вечер, а продавцям хлїба через цїлий день; 2) цукорникам і медівникарям до 10-ої рано, а продавцям через цїлий день; 3) різникам і продавцям дичини до 11-ої рано; 4) вирібникам вудженого мяса і ковбасникам до 10-ої рано, а продавцям до 10-ої рано, а продавцям до 10-ої рано і від 6-ої до 9-ої вечером; 5) фризиерам, голярям і перукарям до 2-ої по полудни, а в часї карнавалу через цїлий день; 6) молочарникам а так само 7) цьвіточникам через цїлий день. Після § у 4-ого тих приписів праця при продажи товарів в торговельнім промислї дозволена є в недїлю від 7-ої до 12-ої рано, а надто ґрайзлерайникам від 7-ої до 8-ої вечером. Приписи о недїльнім відпочинку в торговельнім промислї обовязують також особи, що занимають ся в промисловий спосіб продажию артикулів живности, полудневих овочів, цукрових виробів і т. п., а також ґалянтерийних товарів, коротких і ліктевих, виробів з дерева і бляхи та всяких инших артикулів, продаваних на публичних площах і по сїнях домів або піддашах. Инші приписи нововиданих розпоряджень в справі недїльного відпочинку остають ті самі, що давнїйше. Наведені зміни обовязують від дня 15-ого мая с. м.

— **Зміна властителїв.** Село Березовицї, в збаражскім повітї, купив від Ник. Толстоя Мечисл. Конопацкий, а село Добросин від Ів. Урбаньского-властитель Лукавця др. Ант. Боржемский.

— **Злодїйске гнїздо** викрив вчера за Городецкою рогачкою у Львові аґент полїцийний Базюк. В ночи прихоплено там цїле товариство — 25 небезпечних, звістних і від давна гляданих злодїїв.

— **Злосливий міщух.** Юлїй Офе, львівский міщанин, властитель реальности і купець, візвав вчера пополудни поготівлє стациї ратункової на поміч, бо як доносив, утопила ся на его подвірю дївчина. Очевидно, що стация ратункова вислала зараз на місце пригоди свій віз. Однако коли поміч прибула до дому пана купця, показало ся, що Офе закпив собі в дуже невідповідний спосіб з публичної і так добродїйної институциї. Именно заявив він, що візвав поготівлє ратункове на те, аби ему випомпувало воду з подвіря.

— **З Долини пишуть нам:** Сум побирає, коли подивити ся на наших зажурених хлїборобів. Та є бо чого журити ся, дощі падуть без перестанку, так що годї забрати ся до весняваня а тут вже майже конець мая за плечима. Бідний то наш долиньский повіт; при великих урожаях мало що у нас родить ся, а як весна або лїто лиш троха не допише, то вже тогдї нема з чого жити; а тут податок заплати, шарварок відроби, а що

годі працї зараз знати, що ті пушки з виїмкою трох гірских в цитаделї, походять ще з часів, коли венецийскі адмірали боронили остров від Турків, що они зелені від сніти і що всї замість на ляфетах спочивають на каміню, або таки просто без нїчого лежать на мурах. А там на горі, де цитаделя коло брами кінчить ся хорошою, півкруглою баштою, вдко у великих отворах в мурі якісь яскраві краски — то одїж магометаньских Грекинь, котрі схоронили ся до сеї башти і тепер цїкаво споглядають на чужих людий, що приїхали кораблем. Они уважають ся там так безпечними від погляду мужчин, що й зовсім забули на заповідь Магомета.

Там, де маленька смуга моря віддїляє остров від півострова того-ж самого імени, виходимо на беріг. Венецийска камінна гребля давно попереривала ся і розсипалась і ідем зі страхом по податливім помостї, котрий тут поставили Турки. Магометани збили ся тут в купку і дивлять ся цїкаво; на лицях всїх тяженька журба, на тїлї бідна одїж, а постава спокійна. Показав ся також представитель власти, засумований заптії з сивою бородою, в старім, витертім мундурі, вишитім шнурками, з заржавілою шаблею і заржавілими острогами при білих чоботах з козячої шкіри. Збігли ся і дїти, щоби подивити ся чи то правда, що „приїхали шапкалї" (люди в капелюхах)! Чимскорше з'явили ся також і начальники властий мудір (начальник повіта) Алї-ефенді і комендант майор Юсуф ефенді, та повели прибувших крутою і вузкою уличкою до каварнї. Тут зібрав ся зараз і їх штаб, подано каву, воду та папіроси, висипано на землю цїлий кіш попуканих ґранатів і відбуло ся торжественне повитане з прикладанем рук до уст, а відтак до чола, а наконець розпочали ся жалї.

Старі то жалї, а бесїдник, видко, адвокат місточка, як то они з тими двома християнами, що мешкали в містї, жили в згодї, як они стерегли їх домів як би своїх власних, доки аж чорт не підюдив кретийских християн до ворохобнї, а той чорт прийшов в видї посланників Інану (Йонїя, так називають на Кретї і християни і магометани Грецию, а Греків на Кретї називають „Урум" т. є. Римляни). Та ще й тогди боронено обох християн від напасти магометаньских втікачів з глубини краю, котрим повстанцї спалили їх хати, а лиш жадали від тих християн, щоби они не виїздили з острова. Але коли они не послухали їх ради і одного дня виїхали, убито їх на сусїднім острові. Іх було двох — говорив бесїдник — але наших поубивано сотками в селах! Відтак настав був на кілька недїль спокій. Магометаньскі жителї з повіта Мірабеля збігли ся на остров без поживи, без гроший, без роботи і тепер настав клопіт з тими нещасливими. О якійсь помочи від правительства не було й чутки. Кількох корабельників, хоч за ними гнали ся грецкі лоди і стріляли до них, заплили щасливо до Сітії та вернули назад і привезли звідтам трохи муки і недобрі вісти. На турецке войско не можна числити, бо Европа заказала висилати і хоче сама зробити порядок. Тимчасом впали Греки з Інану та убивають всїх, що исповідують пророка. Опісля показали ся нараз сотки християн на недалеких горбах на побережу Крети. Вода наднесла пень, до котрого було привязане письмо від Коракоса, проводиря повстанцїв, в котрім він жадав в імени грецкого короля, щоби місто піддало ся. Коли не дано відповіди, повстанцї кинули з гори яких 60 бомб до міста. На щасте від тих бомб нїхто не згинув, а нашим убогим домам з каміня они також не богато пошкодили. — Тут вмішав ся до розмови майор від кріпостної артилєриї і розповів, що одна бомба з его пушок Круппа, котрими він відповідав на огонь повстанцїв, впала помежи пушки ворога. — Ми тут були завсїгди дуже бідні — говорив мудір дальше — дуже бідні; а тепер, коли нас зі всїх боків лишили без нїякої помочи, то нас бере ся розпука. Як би наші люди не були так спокійного характеру і не зносили терпеливо тяжку свою долю, то ми би вже давно одні других порізали.

Чужі кораблї вислано сюди тогди, коли турецкий корабель вітриловий привіз до Сітії вість, що Греки стріляють на місто. Командандапти кораблїв дали повстанцям знати, що коли би они ще раз важили ся стріляти на місто, то они будуть то уважати за зачіплене чужих кораблїв і відповідно до того дїлати. Француский торпедовець станув перед вузким заливом так, що его пушки не допустили би, щоби повстанцї могли дістати ся. Від того часу перестали повстанцї стріляти до міста з пушок, але кулї з карабінів все-таки ще нераз свистали в містї. — Що-ж тепер стане ся з нами? — стали питати зі всїх боків. Питане трудне і не знати, що на него відповісти. Европа працї сама не знає, чого хоче і що їй робити.

Спінальонґа єсть нинї нужденним місточком і мабуть не дїйде вже нїколи до такого розцьвіту як за панованя Венециянів. На кождім кроцї видко тут слїди з тих часів. Будова домів, брами, мури, велика цистерна на дощівку, виложена дуже твердим тесовим камінєм, котра ще й нинї доставляє жителям міста води до питя — все то походить з часів, коли ще Венецияни були панами на Кретї. Турки мало що додали, а старого не пошанували.

Зі Спінальонґи поїхали ми до Сітії, місточка на всхіднім кінци Крети. Місточко се, положене в кутику широкого, красного заливу,

лишить ся, то жидова вимантить за пів дармо. Тому то наші хлїбороби лишають ґрунт на ласку Божу, а самі ідуть на заробок в лїси, де не один з них здоровлє а часто й житє утратить. Від 5 мая урядує у нас новоіменований староста п. Райнер, мабуть дуже енерґічний а приїхав до нас в сам час, бо такого чоловіка потрібно в нашім повітї, аби трохи поправити відносини тутешні. Рівночасно з п. старостою розпочав урядованє новоіменований нотар в Долинї др. Блюменфелд дуже приступний чоловік а чей дасть Бог, що допровадить нотаріят наш до порядку. Покладаємо в нїм тим сильнїйшу надію, що др. Блюменфельд, як читалисьмо в денниках, на попередних посадах в Лютовисках і Устриках своїм тактовним поведенем удостоїв ся гонорового горожаньства тих міст, а при відїздї працапи его овацийно інтеліґенция тих міст і много громад вручили єму подяки і адреси. — *В. Д.*

— **Саранча**. Дня 20 мая перелетїла над Добромилем в напрямі з полудневого всходу на північний захід саранча. Бачили єї в полудневій порі а місцями трохи єї знищено. Летїла довгою, не дуже широкою полосою, затемнюючи сонце.

— **Нещастна пригода** В пивници дому під ч. 4 при ул. Ґіпсовій у Львові, де зібрала ся вода до висоти 1 метра, найдено вчера рано утоплену 23-лїтну послугачку Тересу Владзик. Імовірно пішла она там за молоком для господинї дому, у котрої служила і дістала надачку, бо вже від довшого часу терпіла на ту недугу.

— **Чудом спасло ся дитя**, на котре онигди за Устріками наїхав зелїзничий поїзд. Мале стояло на шляху поміж шинами і з пальчиком в устах дивило ся на зближаючий ся поїзд, котрого машиніст, спостерігши дитину, не міг вже задержати. Поїзд здержав ся аж тогдї, коли дитя було вже під ним. Глядять за пошарпаним тїлцем, а тут — чудо! Мале лежить на земли, усе з пальчиком в усточках.

— **Спосіб на вязнів**. Американцї вміють дуже безпечні вязницї будувати. Они уживають попросту замість крат — водних рур. Тепер вже не треба до вікон твердих і міцних штаб, щоби їх устеречи від перепилованя, бо на їх місце вставляють рури, що становлять частину великого системи рур, о високім тисненю. Скоро лише ушкодить ся таку руру, трискає сейчас струєю вода і вартівники довідують ся о всїм. Тяжко отже прийшло би вязневи видобути ся самовільно з такої вязницї, тим більше, що задумують навіть мури будинку поперетягати такими водними рурами.

— **Телєґраф в Хінах**. В провінциї Сучуані в Хінах уряджувано недавно полученя телеґрафічні. Уставлюванє стовпів, закладанє дротів, а також вість, що по тих дротах пересилати ся буде всїлякі донесеня, викликало серед тубильного населеня велике зацікавленє. Якже всьо було готове і мали вже пересилати першу депешу, множество людий уставило ся під дротами.... Навіть старцї і калїки прибули. З напруженем зорт глядїли всї в гору на дріт, певні, що побачать там якесь незвичайне явище. Тимчасом минали години, а на дротах вічого ся не показувало. Тодї почали собі скорочувати час видумуванем ріжних здогадів, як то будуть пересилати ся депешї. Наконець один, видко наймудрійший, Хінчик здобув ся на таке поясненє факту: „Кождий дріт, розтягнений межи двома стовпами, є в серединї порожний, а в нїм сидить заграничний чортик, що переносить тою дїрою з незвичайною скоростию депешу і подає єї свому сусїдови, иншому чортикови, що сидить в слїдуючій части дроту“. То поясненє трафило всїм так до переконаня, що товпи як би позамітав — всї пішли домів.

Штука, наука і лїтература.

— **„Дзвінка“ ч. 10** з дня 20 мая містить: Байку Ів. Франка „Ворона і гадюка“; — стих Яричевского „Присяга“; — продовженє повісти „Без родини“ Г. Мальота; — анеґдотку „Передрукував“; — стих Павла з Войславич „Квартет“ (після Крилова); — продовженє учених розмов Никольця з татком; — стих Паславского „Молитва по науцї“; — оповіданє „Пещена дитина“; — байку Я. Жарка „Рябко“; — розвідку „Лїси манґрові“; — забавку „Поставини“ і загадки. — З ілюстраций поміщений образок „В огородї“.

— **„Правди“ ч. 19** містить: „Гість“ оповіданє ґр. Л. Толстого (дальше); — „Цар Давид“ поема Ст. Руданьского; — „Подїл працї“; — „Заміна“; — „Чому корови Чумакові давали богато молока?“; — „Сьміх і горе“.

Господарство, промисл і торговля

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: Дотеперішню назву стациї „Гавґсдорф“ лежачої на шляху Нідер-Ліндевізе-Барцдорф-Гайнерсдорф, змінено з днем 1 мая с. р. на „Гавґсдорф-Вайденав.

— **Оповіщенє**. Ц. к. управа будови для всхідно-галицких зелїзниць льокальних Тернопіль II. розписує доставу порогів зелїзничих з дерева дубового для шляху Чортків-Залїщики всхідно-галицких зелїзниць льокальних в речинцем внесеня оферт до дня 15 липня 1897 до 12-ої години в полудне. — Проте звертає ся увагу інтересованих на оповіщенє поміщене в урядових ґазетах Wiener Ztg. і Gazeta Lwowska. — Близших пояснень удїляє ц. к. управа будови для всхідно-галицких зелїзниць льокальних Тернопіль II., де також можна дістати формулярів на оферти і загальні та подрібні услівя для достави порогів.

Телеґрами.

Відень 25 мая. Закон галицкого сойму дозволяючий видїлови повітовому в Городенцї затягнути позичку в сумі 18.000 зр. одержав Найв. санкцию.

Константинополь 25 мая. Амбасадори предприняли кроки в справі забраня Турками грецкого корабля в Дарданелях і видалюваня Греків з Туреччини.

Париж 25 мая. З Атин доносять, що там проявило ся велике оґірченє против династиї, особливо же офіцири не таять ся з своїм роздразненєм на наслїдника престола.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1897, після середно-европ. год.

Відходять до

	Посішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	10·50	4·40	8·55	6·45	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	10·05	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	10·27	11·27	—
Черновець	6·10	2·40	—	10·30	—	6·45	10·45
Ярослава	—	—	—	4·40	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·25	7·05	—	—
Тернополя	—	—	—	7·47	—	—	—
Гребенова ¹)	—	—	—	—	9·20	—	—
Стрия, Скольо го і Лавочного	—	—	—	5·20	—	3·05²	7·30
Зимної Води ³)	—	—	—	—	3·40	—	—
Брухович ⁴)	—	—	—	—	2·31	—	—
Брухович ⁵)	—	—	—	—	3·27	—	—
Янова	—	—	—	9·40	—	8·50⁸	7·48⁹
Янова	—	—	—	—	1·04⁶	3·15⁷	—

¹) Від 10 липня до 31 серпня. ²) До Скольного лише від 1 мая до 30 вересня вкл. ³) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. ⁴) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. ⁵) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. ⁶) Від 15 червня до 31 серпня лише в недїлї і сьвята. ⁷) Від 1 мая до 14 червня і від 1 до 30 вересня що день, а від 15 червня до 31 серпня лише в будні дни. ⁸) Від 1 мая до 30 вересня вкл. ⁹) Від 1 жовтня до 30 цьвітня.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Надіслане.

Яко добру і певну льокацию

поручаємо:

4½ прц. листи гіпотечні,
4 прц. листи гіпотечні коронові,
5 прц. листи гіпот. преміовані,
4 прц. листи тов. кредит. земск.,
4½ прц. листи банку краевого,
5 прц. облїґациї банку кравого,
4 прц. позичку краеву,
4 прц. облїґациї пропінацийні,
і всїлякі ренти державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найдокладнїйшім дневнім курсї.

Контора виміни

ц. к. упр. галиц. акц. Банку гіпотечного

Контора виміни і віддїл депозитовий перенесений до льокалю партерового в будинку банковім. 6

окружене горбами, поза котрими піднимають ся високі вершки гір в глубинї краю, з домами, положеними одні понад другими на спадистім горбі, представляє хороший вид. Коли лїпше придивити ся, то видко повисше міста камінні барикади турецких форпочтів, а на кріпости повівають хоругви Анґлії, Італиї і Франциї. Хоч би в портї й не стояли три европейскі кораблї воєнні, то вже сама передна сторожа і хоругви на кріпости показали би, що тут щось незвичайного. Коли ще перейти ся улицями міста, на котрих стрічає ся на переміну то італіяньскі, то францускі, то турецкі патрулї, коли побачити множество збіджених і засумованих людий, що сидять на улицях, коли подивити ся на позамикані доми і склепи, то зараз видко, що і тутна робила ворохобня в житю великої зміни. В містї настала велика нужда. З глубини краю прибуло більше як 3.000 втїкачів магометан, котрі чей хотять жити і мусять їсти, а тут нема що, і помочи нема майже з нізвідки. Магометани посилали просьбу аж до перского шаха і до віце-короля єгипетского, але ті не то що не дали нїякої помочи, але навіть і не відповіли. Ще лиш з Константинополя приходить мала поміч. Найгірша біда, що в містї нема муки і нема дерева на топливо. Хоч і привезуть трохи муки з Константинополя і роздадуть єї помежи втїкачів, то нема знов при чім зварити. Люди вирубують оливні дерева і везуть їх на ослах до міста на продаж. Хто де може то збирає всїлякого ріща; мірта, киприси, і т. п. служать на топливо, та й того трудно роздобути.

Християни і магометани жили в сїм містї в згодї з собою, хоч вже в серединї острова була ворохобня. Аж аґітатори з Грециї зробили конець сїй згодї. Християни винесли ся або в гори, або поїхали до Грециї. Коли виїзджали християньскі жінки, магометани не хотїли їх пустити, бо знали, що мужчини будуть тогди свобіднїйші і возьмуть ся до різанини. В очах Европейцїв було таке спинюванє невинних жінок християньских варварством і они змусили магометан, щоби ті позволили жінкам виїхати. Незадовго по тім стало ся так, як магометани предвиджували. Ватага Коракоса стала у всїх селах всхідної Крети різати магометан і християни показались ще більшими різунами, як були колись Турки. Найлїпшим доказом ті калїки, що тепер волочать ся по улицях міста і шпитал, переповнений раненими, переважно жінками і дїтьми. Входимо без перешкоди до шпиталю, де лїкарі при своїй сумній роботї. Тут обвязують 13 лїтну дївчину, має на голові на менше лиш шість великих ран від шаблї. Там лежить ще молодша дитина і має пять ран на шиї від ножа; можна би погадати, що якийсь молодий, многоднїйший Грек учив ся на нїй на горлоріза. Одному пятилїтному хлопцеви відтяли шаблею цїлу литку, а якийсь дївчині якийсь різун зробив одну довгу рану почавши від лопатки аж до уда. Францускій лїкар від маринарки, котрий тут з своїми помічниками дає раненим поміч, казав, що богато зранених вже випущено і богато померло.

Недалеко від сего сумного місця на улици весело: італїяньскі моряки розложили собі огонь і варять обід та виспівують весело. Трохи дальше в турецкій мошеї зробили касарню і в нїй стоїть віддїл нізамів, а на мінареті замість молли, котрий кличе до молитви, стоїть вартовий і розглядає ся спокійно по містї.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає [illegible]

Найсильнійше, найкрасше положене здроєвище сталеве на цілім сьвіті, найвідповіднійше заведене гидропатичне всхідної Европи при устю Дорни до золотої Бистриці. Сезон від 1-го червня до 30-го жовтня. На послїдній стациї зелїзничій Кімполюнґ численні оказиї при кождім поїздї. Прогульки до румуньских і угорских місцевостий, возами, верхом і тратвами.

ДОРНА, Буковина.

В новім величавім домі купелевім видає ся після найновійшої системи купелї **мінеральні, сталеві, шлямові, солодові, солянкові і соснові.** Після вимогів науки урядженпй відділ гидропатичний посідає службу виобразовану в клїницї **проф. Вінтерніца.** Лїчене **молоком і жентицею.** Проспекта висилає заряд здроєвий. Питаня адресувати до лікаря здроєвого і купелевого **дра Артура Лєбель.** 29

4 3/4 кільо кави

netto вільне від порта за послїплатою або за попереднім присланем гроший. Під ґваранцією 25 найлїпший товар.

Африк. Мока перлова	зр.	5 —
Сантос дуже добра	„	4 95
Куба зелена найлїпша	„	5·40
Цейльон ясно-зел. найлїп.	„	6·70
Золота Ява жовта найлїп.	„	6·50
Пері кава знамен. сильна	„	6·60
Арабска Мока дд. аромат.	„	7·70

Цїнники і тарифа цлова даром.

ETTLINGER & COMP. HAMBURG.

Бюро оголошень і дневників

приймає

ОГОЛОШЕНЯ

до всїх дневників

по цїнах ориґінальних.

До

Народної Часописи, Ґазети Львівскої, і Przeglą-dy

може лише се бюро аноиси приймати.

АРТИКУЛИ ЯПАНЬСКІ

ЗЕРКАЛА, ТОАЛЄТИ ДАМСКІ

знаменитої і добірної якости поручає одинокий магазин люксусовних артикулів і найбільший склад апаратів і приборів фотографічних.

Львів, **Людвик Файґль** Пасаж Гавсмана 8.

С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Канадові насади з патентовим замкненем. — Збірники на воду. — Комплетні уряджения купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилає ся катальоґи.

В ТРУСКАВЦИ

В 1 і 3 сезонї о 30% дешевше.

Лічить ся з незвичайним результатом: Ревматизм, подаґра, товстість, пісок нирковий, астма, ісхіяс, слабости жіночі.

Обширну брошурку о Трускавци висилає на жадане Заряд.

З друкарні Б. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.